

אפיק ושות'

אפיק ושות'. עורכי דין ונוטריון
AFIK & CO. ATTORNEYS AND NOTARY

גיליון 153: 28 מאי, 2014

הגיליון המקצועי הדו שבועי של אפיק ושות', עורכי דין ונוטריון
החשמונאים 103, ת.ד. 20144 תל אביב- יפו 6120101, טלפון 03-609.3.609 פקס 03-609.5.609

תוכן עניינים

- 1. אפיק ושות' מציינת את יום הולדתו של הסופר האנגלי יאן פלמינג (28 מאי, 1908 - 12 אוגוסט, 1964)**
תוכנית הרדיו "יום הדין" ברדיו הבינתחומי בהנחיית צוות אפיק ושות'
קישור לתוכנית "יום הדין" בהנחיית עו"ד ניב פרידהוף ועו"ד שירה פורת ממשרד אפיק ושות'
- 2. מאמר: שרבוט על גבי מפית כהסכם מחייב**
מאמר בנושא ההבדל בין זיכרון דברים לא מחייב להסכם מחייב, מאת עו"ד שירה זקן-פורת
- 3. מידעוני המסים של BDO זיו האפט**
קישור למידעוני המסים של פירמת רואי החשבון BDO זיו האפט
- 4. עדכוני תאגידים, הגבלים עסקיים וניירות ערך:**
א. תקנון המגדיר דרישת רוב מיוחס יגבר על הוראות החוק
כלכלי ת-א: בחברה פרטית די באישור דירקטוריון החברה לעסקה עם נושא משרה בחברה אך לא כשהתקנון דורש רוב מיוחד.
ב. בעל שליטה בחברה עשוי להיות אחראי אישית לחובות לעובדים
עבודה חיפה: כללי הרמת המסך יהיו קלים יותר במקרה של עובדים ויאפשרו אחריות אישית של בעלי שליטה במקרה התעלמות מזכויות עובדים.
- 5. עדכוני משפט מסחרי, זכויות יוצרים ועבודה:**
א. יש להשיב רווחים שהופקו תוך שימוש במשאבים של חברה מתחרה
שלום נצרת: רווחים שבוצעו תוך שימוש בעובדים של מתחרה ומשאבים שלו שייכים למתחרה.
ב. חזרת עובד מהתפטרות דורשת הסכמת המעסיק
עבודה ת"א: התפטרות או פיטורים באמצעות מסרון אינם דרך ראויה; עובד רשאי לחזור בו מהתפטרות רק באישור המעסיק.
- 6. עדכוני מקרקעין:**
בלעדיות למתווך מקרקעין דורשת מסמך בלעדיות בכתב
שלום ת"א: בלעדיות דורשת מסמך בכתב; לשם זכאות לתיווך על המתווך להיות הגורם היעיל שהוביל להתקשרות
- 7. עדכוני מכרזים ומשפט מנהלי:**
אין להאריך את חוזה התקשרות מעבר לתקופה שנקבעה תוך ניהול מו"מ ועקיפת חובת המכרזים
מחוזי חיפה: הארכת התקשרות נוספת שלא מטעמים מוצדקים תוך עקיפה של חובת המכרזים הינה פסולה ופוגעת בתחרות הוגנת ובעקרון השוויון

רשימת התפוצה של משרד אפיק ושות', עורכי דין ונוטריון, מופצת אחת לשבועיים לקהל של כ-3,200 איש וכוללת פרסומים מקצועיים תמציתיים בנושאים משפטיים המעניינים את הקהילה העסקית והינם בתחומים בהם עוסק המשרד. להסרה מרשימת התפוצה או הצטרפות יש לשלוח מייל לכתובת newsletter@afiklaw.com ובכותרת לכתוב "אגא הסיור/צורפו אותי לרשימת התפוצה".
ניתן להעביר עדכון זה לכל אדם ובלבד שיועבר בשלמותו ולא נעשה כל שינוי בטקסט. אין האמור בעדכון זה מהווה ייעוץ משפטי ובכל נושא מומלץ לפנות למשרדנו על מנת שהעובדות תיבחנה היטב בטרם נתקבל החלטה כלשהי.

למאגר פרסומים קודמים: <http://www.afiklaw.com>

החל מתחילת מאי 2013, מידי חמישי בשעה 11:00 משודרת ברדיו הבינתחומי 106.2 FM התכנית "יום הדין" עם עו"ד יניב פרידהוף ועו"ד שירה פורת ממשרד אפיק ושות' - שעה קלה על משפט, עסקים ומה שביניהם.

בשבועיים האחרונים יצאה התכנית לפגרה אך ניתן לראות את המהדורות הקודמות באתר המשרד: www.afiklaw.com

2. מאמר בנושא: שרבוט על גבי מפית כהסכם מחייב

מצ"ב מאמר בנושא הבדל בין זכרון דברים לא מחייב להסכם המחייב את הצדדים, מאת עו"ד שירה זקן-פורת ממשרד אפיק ושות'. את המאמר ניתן למצוא בקישור:

<http://www.afiklaw.com/files/articles/a153.pdf>

עו"ד שירה פורת הינה עורכת דין במשרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com), העוסקת בין היתר בתחום העסקאות הבינלאומיות, מיזוגים ורכישות, תאגידים, דיני עבודה וליטיגציה מסחרית.

3. מידעוני המסים של BDO זיו האפט

ביום 25 מאי, 2014, התפרסם גיליון 141 של מידעון המסים של BDO זיו האפט: המידעון עוסק ב האם מחילת חוב של בעל מניות יחיד לחברה שבבעלותו תסווג כעסקה מלאכותית?, האם פיצויים בגין נזק שנגרם למפעל חייבים במס? אם כן, כיצד יסווגו?, חברות אינטרנט, טלקומוניקציה ושידור – היערכות לקראת שינוי דין בישראל ובאירופה, . את המידעון ניתן למצוא בקישור:

[מידעון המסים - גיליון 141](#)

ביום 22 מאי, 2014, התפרסמה הודעה מיוחדת של אשכול המסים של BDO זיו האפט: ההודעה עוסקת בפסיקת בית המשפט העליון לפיה: אדם ייחשב תושב חוץ למרות שמשפחתו מתגוררת בישראל. את המידעון ניתן למצוא בקישור:

[הודעה מיוחדת - אשכול המסים](#)

BDO זיו האפט, עימה משרדנו מצוי בקשרי שיתוף פעולה הדוקים, הינה פירמת רואי חשבון המהווה חלק מהרשת הבינלאומית BDO הפרושה בלמעלה מ-110 מדינות ומדורגת בין חמש הפירמות הגדולות בישראל.

4. תאגידים, הגבלים עסקיים וניירות ערך

תקנון המגדיר דרישת רוב מיוחס יגבר על הוראות החוק
[ה"פ 41365-04-13 יבניש בע"מ ואח' נ' זסלבסקי ואח', 14.05.2014, המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, כב' השופטת רות רונן]

חברה חתמה עם קבוצת משקיעים על הסכם השקעה כנגד הקצאת מניות בחברה. במסגרת זו אושר גם תקנון חדש לחברה אשר דרש רוב של 80% לאישור עסקה עם נושא משרה, דירקטור או בעל מניות. מייסד החברה ששימש גם כדירקטור ביקש לאשר לו שכר גבוה משמעותית מזה שקיבל עד אז וההחלטה המאשרת זאת לא התקבלה ברוב של 80%.
בית המשפט קבע כי כאשר תקנון החברה מגדיר בצורה מפורשת את אופן אישור הסכמי ההעסקה, בהיעדר אישור כזה, אין להסכם כל תוקף. עם זאת, על פי חוק החברות, בחברה פרטית (שאינה חברת אגרות חוב ושאינה לה ועדת ביקורת), די באישור דירקטוריון החברה לעסקה של החברה עם נושא משרה בחברה שאינו דירקטור בה. כך, אלמלא ההוראה המפורשת בתקנון, והסכם ההעסקה היה תקף, אולם בשל הוראות התקנון החדשות לא ניתן לאשר העסקה ללא הרוב הנדרש.
אשר על כן, הכריז בית המשפט על ההסכם כבטל תוך דרישה להשבת הסכומים שנתקבלו העולים על אלו שהיו קבועים בהסכם הקודם.

ב. בעל שליטה בחברה עשוי להיות אחראי אישית לחובות לעובדים

[סע (חי') 1663-03-12 שוטה אפרומאשווילי נ' תמנון מוקד הגליל בע"מ, 28.04.2014, בית-הדין האזורי לעבודה בחיפה, כב' השופט אלכס קוגן, נציג ציבור (עובדים) מר חיים דרור, נציג ציבור (מעבידים) מר שחר בן נון]

עובד תבע בגין זכויותיו חברות אצלן עבד אך גם את מי שהוא גם מנהל החברות וגם בעל המניות בהן. בית הדין קבע כי אמנם קיים עקרון האישיה המשפטית הנפרדת בדיני החברות ונדרשת הרמת מסך כדי להגיע לבעלי המניות, אולם כאשר בעלי שליטה בחברה פועלים תוך התעלמות מזכויות העובדים, הם פועלים מחוסר תום לב ומסך ההתאגדות לא יעמוד להם כמגן. לכן, מנהל החברות ובעל המניות בהם נמצא אחראי אישית לחובות של החברות לעובד.

5. עדכוני משפט מסחרי, זכויות יוצרים ועבודה

א. יש להשיב רווחים שהופקו תוך שימוש במשאבים של חברה מתחרה

[תא (נצ') 5212-02-08 מרואן זיבק נ' נביל ג'ראיסי, בית משפט השלום בנצרת, 01.05.2014, כב' סגן הנשיא השופט יוסף סוהיל]

עובדים סיפקו לבעלי עסק מתחרה שירותים תוך שימוש במחשבי החברה בה עבדו ובתוכנות מתקדמות שברשות מעסיקתם, כל זאת ללא ידיעתה או הסכמתה. החברה הגישה תביעה כנגד בעלי העסק המתחרה ודרשו השבת הרווחים שהופקו.
בית המשפט קבע כי לבחינת עילת עשיית עושר ולא במשפט יש לבחון האם התעשרו הנתבעים, האם התעשרותם של הנתבעים באה להם על חשבון התובעים והאם ההתעשרות אינה על פי זכות שבדין. בנוסף, נבדקת גם השאלה האם הפקת הרווח הייתה בעקבות התנהגות פסולה ובלתי הוגנת, חסרת תום לב של הנהנה.
בית המשפט קיבל את התביעה וקבע כי שידול העובדים וניצול משאבי החברה שלא כדין תוך התעלמות מעקרונות האתיקה המקצועית ועקרונות התחרות ההוגנת, אם על ידי קבלת שירותיהם של העובדים על חשבון שעות העבודה שלהם אצל מעסיקתם ואם על ידי שימוש חנינם במערכות המחשוב והתוכנות של החברה, וכל זאת תוך הפקת רווחים נכבדים מניצול זה, מצדיק קבלת התביעה והשבת כספים אשר הורווחו שלא כדין "על גבה" של החברה.

ב. חזרת עובד מהתפטרות דורשת הסכמת המעסיק

[סע (ת"א) 10-10-20276 איילה אלישע נ' דורון בורבין משרד עו"ד, 08.05.2014, בית הדין לעבודה בתל-אביב-יפו, כב' השופטת דגית ויסמן]

עובדת התפטרה באמצעות מסרון והמעסיק קיבל התפטרות זו. לאחר מכן חזרה בה העובדת מהתפטרותה אך לא הודיעה על כך ישירות למעסיק ומכאן שהמעסיק לא נתן הסכמתו לכך. בית הדין לעבודה קבע, כי עובד יכול לחזור בו מהודעת התפטרות אולם רק בהסכמת המעסיק. בניסיונות דנא, עת העובדת לא חזרה בה תוך פרק זמן סביר, לא ניתן לחייב את המעסיק לקבל את הודעת החזרה מהתפטרות שהפכה מעשה עשוי. בית הדין לעבודה המשיך וקבע, כי התפטרות באמצעות מסרון, כמו גם הודעת פיטורים בדרך זו אינם ראויים במסגרת יחסי עבודה.

6. עדכוני מקרקעין

בלעדיות למתווך מקרקעין דורשת מסמך בלעדיות בכתב

[ת"א 910-08-11 גדעוני ואח' נ' ארמונות חן בעמ ואח', בית משפט השלום בתל אביב-יפו, כב' השופטת הבכירה חנה ינון]

מתווך מקרקעין דרש דמי תיווך מרוכשי דירה. בית המשפט חזר על ההלכה לפיה זכאותו של מתווך לדמי תיווך מותנית בכך שהרוכש התקשר בהסכם לרכישת מקרקעין עם המוכר והמתווך היה הגורם היעיל שהוביל להתקשרות זו.

בית המשפט דחה את תביעת המתווך וקבע כי המתווך לא היה הגורם היעיל. בנוסף, בית המשפט קבע כי המתווך לא הצליח להוכיח שהייתה לו בלעדיות שכן, מתן הבלעדיות ותוקפה לא עוגנו במסמך נפרד כהוראת הדין, שהינה הוראה מהותית ולא טכנית.

7. עדכוני מכרזים ומשפט מינהלי

אין להאריך את חוזה התקשרות מעבר לתקופה שנקבעה תוך ניהול מו"מ ועקיפת חובת המכרזים
[עת"מ 38793-04-13 סלופארק טכנולוגיות בע"מ נ' החברה למשק וכלכלה של השלטון המקומי בעמ ואח', מחוזי בתל אביב – יפו, 04.05.2014, כב' השופטת שרה דותן]

רשות מנהלית האריכה חוזה התקשרות עם חברה מעבר לתקופה שנקבעה במכרז. החוק מטיל חובה על רשויות ציבוריות לערוך מכרז פומבי וקובע זכות כללית להשתתף בו, כאשר אי קיום מכרז הוא החריג במקרים מצומצמים המעוגנים בהוראות החוק כדוגמת פטור ממכרז בשל 'התקשרות המשך' אשר נעשית בתנאים זהים להתקשרות הראשונה או מיטיבים עם המזמין וכאשר ההתקשרות נדרשת מטעמי חיסכון או יעילות.

במקרה דנן, קבע בית המשפט כי משהתקרב מועד סיומו של המכרז, בחרו הצדדים להתקשר ביניהם מחדש לתקופת זמן ארוכה תוך שינוי מהותי של תנאי החוזה ההתחלתי ותוך מתן הטבה כלכלית אשר ניתנה כתמורה להארכת ההתקשרות וללא כל טעם סביר. התקשרות נוספת נעשתה תוך ניהול מו"מ פסול, מבלי להתחרות כלל במתחרים אחרים ותוך פגיעה בתחרות הוגנת ובעקרון השוויון. נקבע כי נפל פגם בהחלטת הרשות שלא לערוך מכרז וכי החלטה זו, אינה מתיישבת עם חובתה של הרשות כרשות מנהלית.

שרבוט על גבי מפית כהסכם מחייב/ עו"ד שירה זקן פורת¹

שניים יושבים בבית קפה, מנהלים משא ומתן ראשוני ומסכמים את עיקרי הדברים על גבי מפית. האם מפית זו מהווה הסכם מחייב?

חוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973, מלמד כי משמעותו המשפטית של הסכם תלויה בכוונת הצדדים ונלמדת ממכלול נסיבות העניין כגון לשון המסמך, תוכנו והתנהגות הצדדים. כדי לגרום להסכמות להיות מחייבות נדרש שהצדדים גמרו בדעתם (הסכימו) להתקשר בחוזה וההסכמה תיחשב כ"מסוימת די צורכה", כלומר שיתקיים פירוט מספיק של התנאים המהותיים של העסקה. שני יסודות אלה מכונים "גמירות דעת" ו"מסוימות". החוק במפורש אינו קובע דרישת צורניות מסוימת (למעט בסוגים מסוימים של הסכמות החייבים להיות בכתב וחלקם חייבים להיות חתומים).

פעמים רבות, בית המשפט בחן את "נוסחת הקשר" בין זיכרון הדברים לבין חוזה שאמור להיחתם בעתיד בכדי לבחון האם הצדדים ראו בזיכרון הדברים חוזה מחייב. נהוג לומר, כי נוסחת הקשר שלפיה זיכרון הדברים "כפוף לחוזה פורמאלי" מעידה כי הצדדים ראו בזיכרון הדברים שלב ביניים לא מחייב הכפוף לחוזה פורמאלי עתידי. יחד עם זאת, כוונת הצדדים נלמדת גם מתוכן זיכרון הדברים והתנהגות הצדדים לפני, בעת ולאחר ההסכמה, כך שאין די בציון סייג לעניין חתימה על חוזה פורמאלי.

ומה לגבי הסכם המפית? כבר לפני מספר שנים נקבע על ידי בית המשפט כי ביחס לחוזה שנערך על ידי אנשים מהיישוב ואינו מנוסח על ידי עורכי דין, יש ליתן לו נפקות יתר אולי דווקא לאור עובדה זו, שכן הוא מבטא יותר מכל את כוונת הצדדים וההסכמות כהווייתן. מעבר לכך, מובן כי באם תתגלע מחלוקת בשאלת מעמד הסכם המפית והתחייבויות מכוחו, אזי תיערך בחינה האם הסכם המפית מקיים את כל היסודות הדרושים בכדי לראות בו חוזה פורמאלי הממלא אחר דרישות החוק או שמא יש בו חסר אשר מאיין את ההכרה בו כחוזה מושלם בר אכיפה.

לאחרונה, בית הדין לעבודה דן בהסכמות בין שניים אשר נרשמו על גבי פתקית אך לא נוסחו כהתחייבות. באותו עניין, עלתה שאלה האם מדובר כלל בהסכם עבודה בית הדין לעבודה קבע כי לשון הפתקית אינה מעידה על משמעות ברורה אחת והיא יכולה להתיישב עם גרסת כל אחד מהצדדים. יחד עם זאת, העובדה שהפתקית אינה מנוסחת כהתחייבות אינה מעידה בהכרח כי אין זו הייתה כוונת הצדדים. יחד עם זאת, בית הדין לעבודה קבע כי אכן מדובר היה במסמך מחייב, בין היתר משום שאחד הצדדים הוסיף את חתימתו.

לאור האמור, מומלץ כי צדדים למשא ומתן לא יקלו ראש בהעלאת הסכמותיהם על גבי מפית או פתקית וודאי שרצוי אם מדובר בשלבים ראשוניים של משא ומתן כי לא יחתמו עליהם, באשר לעיתים עשוי בית המשפט ליתן להסכמות הללו תוקף של חוזה מחייב. בכל מקרה חשוב להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום עוד בשלבים המקדמיים של המשא ומתן ולא להעלות על הכתב דבר מבלי שעורך הדין היה מעורב בהליך.

¹ עו"ד שירה זקן פורת הינה עורכת דין במשרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com) ועוסקת בעיקר בתחום העסקאות הבינלאומיות, מיוזגים ורכישות, תאגידים, דיני עבודה וליטיגציה מסחרית. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו.